

LUNDS
UNIVERSITET

Inget vi utan dem

En socialantropologisk studie om skvallers påverkan på
gruppskapande under novischperioden på Lunds Tekniska Högskola

Emma Herbertsson

Sociologiska institutionen vid Lunds universitet

Avdelningen för socialantropologi

Handledare: Sara Kauko

SANK03

VT24

Abstract

Skvaller sägs stå för två tredjedelar av all informell kommunikation människor utbyter, ändå anses det som moraliskt fel att skvallra. Trots dess negativa rykte har skvaller en positiv påverkan på skapande av tillit och gemenskap inom en grupp. Genom intervjuer har jag analyserat hur skvaller påverkar gruppbildningsprocessen. Detta genom att undersöka hur phusknollar under novischperioden på Lunds Tekniska Högskola fungerar som ett medel för att skapa och upprätthålla gemenskap. Resultaten visade en korrelation mellan skvaller och stark gruppidentitet, men också som medel för social status, hierarki och mobbning. Studien belyser hur grupper använder oss-känsla för att stärka sin egen identitet, vilket resulterar i otherness, uteslutningen av andra ur gemenskapen. Genom att definiera sig själva i relation till vad de inte är, deltar gruppmedlemmarna i en dialektisk process, som bidrar till skapandet av en kollektiv identitet.

Nyckelord: Socialantropologi, skvaller, otherness, phusknolla, gruppen

Förord

Jag vill rikta ett stort tack till mina informanter som gett mig sin tid, sina tankar och kunskap. Genom era berättelser har jag inte bara fått nya insikter utan även många härliga skratt. Jag vill även rikta ett tack till min handledare Sara som med sin uppmuntran och kunskap väglett mig genom mitt arbete. Tack!

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Syfte.....	4
Frågeställning.....	5
Kontextualisering.....	5
Disposition.....	6
Tidigare forskning.....	7
Phusknollan.....	7
Initieringsriter.....	7
Skvaller.....	10
Teori.....	13
Liminalitet.....	13
Groupness och Otherness.....	13
Reciprocitet.....	15
Metod.....	17
Avgränsning och urval.....	17
Intervjuer.....	18
Etiska överväganden.....	19
Phusknollan.....	21
Gruppen.....	24
Skvaller.....	30
Skvaller och konflikt.....	31
Phusknollan är en riktig person.....	33
Avslutande diskussion.....	35
Bibliografi.....	37

Inledning

Att skvallra¹ anses i dagens samhälle som moraliskt fel, trots detta sägs skvaller stå för två tredjedelar av all informell kommunikation som vi utbyter (Takács i Amaya 2021). Över hundratusen sökresultat visas för sökningen “sluta skvallra”. Rubriker som “Sluta klaga- bli en gladare människa” och “Sätt stopp för skvaller i tid” pryder nyhetsartiklar från några av Sveriges största publicister. Trots detta menar forskare att skvaller har fler positiva än negativa effekter för gruppsammanhållning och samarbete. Károly Takács, professor i analytisk sociologi, menar att skvaller har fått ett oförtjänt dåligt rykte på grund av dess koppling till ryktesspridning. Istället menar han att skvaller inte bara för folk samman utan även anpassar och förbättrar individen för gruppen (Takács i Amaya 2021).

Skvaller refereras till i *Philosophical Transactions* som samarbetets språk. Det bygger gruppidentitet och tillit samt utvärderar hur väl individer i och utanför gemenskapen kompletterar gruppens mål (Amaya 2021). Individer som inte delar gruppens värderingar exkluderas därför för att uppehålla social status och upplevd stabilitet. Under novischperioden på Lunds Tekniska Högskola (LTH) används phusknollan som en social aktör för att skapa samtal och gruppsammanhållning bland nya studenter. Denne ska underlätta social interaktion genom normbrytande beteenden som gör dem till offer för skvaller. Phusknollar har av vissa kommit att uppfattas som kontroversiella eftersom de i grunden kan anses som skapandet av ett mobbningsobjekt. Oenighet ställer människors värderingar och åsikter mot varandra. Meningsskiljaktigheterna har resulterat i att phusknollan försvunnit från många institutioner och sektioner på LTH.

Syfte

Att vara ny student på universitetet innebär att befinna sig i en sårbar situation. I en ny miljö, avskild från bekanta ansikten och familjär trygghet, står studenten inför utmaningen att finna ett nytt socialt sammanhang. Individen strävar ständigt efter samhörighet, men det krävs ofta stor ansträngning för att etablera sin plats i en ny gemenskap. För att underlätta denna övergång arrangerar universitetets nationer, studentföreningar och kårer novischperioden. Introduktionsveckorna erbjuder novischerna ett sammanhang där de kan börja etablera gemenskap. Studnetorganen använder därför även phusknollar för att skapa samtalsämnen

---

¹ Informell konversation som sprids från person till person, särskilt om icke närvarande person(er)s privata angelägenheter (NE).

och starta konversation. Det är dock inte alltid uppenbart hur detta skvaller faktiskt påverkar etablerandet och upprätthållandet av nya relationer. Denna uppsats syftar därför till att undersöka hur skvaller och phusknollan påverkar gruppbildningsprocessen och skapandet av otherness under novischperioden på Lunds tekniska högskola. Genom att analysera hur skvaller fungerar som ett verktyg för social integration och exkludering, samt hur phusknollan agerar som en social aktör i denna process, strävar jag efter att belysa hur detta formar och upprätthåller grupper.

Frågeställning

Huvudfrågorna är:

- Hur påverkar skvaller gruppbildningsprocessen?
- Hur bidrar skvaller till skapandet av otherness?

För att besvara de här frågeställningarna använder jag mig av fenomenet phusknollan på LTH. Jag kommer därför även undersöka följande frågeställning:

- Hur påverkar phusknollan den sociala dynamiken och gruppbildningsprocessen under novischperioden på Lunds Tekniska Högskola?

Kontextualisering

Lund är en studentstad sedan mer än 350 år tillbaka och har idag omkring 40 000 studenter (Lunds Universitet 2024). Av cirka 17 000 universitet i världen rankas Lunds universitet återkommande som ett av de främsta lärosätena (Lunds Universitet 2024). Då en femtedel av Lunds invånare är studenter, sätter det unika studentlivet en särskild prägel på staden (Lunds kommun 2024). Av de tusentals studenter som antas till Lunds universitet årligen ansluter majoriteten sig till studentföreningar, studentkårer och nationer. Dessa studentgemenskaper bygger Lunds studentliv samt fyller de med aktiviteter och evenemang. Novischperioden är för många av dessa studentorgan ett av de största evenemangen som arrangeras årligen. Eftersom universitet antar flest studenter under höstterminen är de under sommarens sista månader som majoriteten av novischperioderna äger rum. Lunds parker, krogar och klubbar fylls av studenternas tjo och tjim medan resterande delar av staden sätts på paus. Lunds novischperioder går inte att likna vid något annat än en folkfest.

Mottagandet av nya studenter var tidigare känt som nollning men kallas idag för en novischperiod. Det är en akademisk tradition som idag sammankopplas med lek och glädje men som ursprungligen präglades av grymhet och förnedring. Nollning har funnits på svenska universitet sedan 1600-talet och kallades då deposition. Detta var en obligatorisk initiationsrit för nya studenter, där äldre studenter använde depotionsverktyg som tänger och hyvlar för att symboliskt avlägsna nollornas primitiva okultiverade karaktärsdrag. Depotitionsakten, som den var känd då, förbjöds redan 1691 (Uppsala universitet 2023). I dagens mottagningar återfinns gemensamma drag med depositionsakterna, numera tar de dock andra uttryck. Pennalismen är bannlyst och syftet med mottagningen är att studenterna ska lära känna varandra, känna sig välkomna i universitetsmiljön och ha roligt (Uppsala universitet 2023).

En novischperiod varar mellan en till fem veckor och har oftast aktiviteter under majoriteten av dessa dagar. Novischerna tilldelas en novischgrupp i början av perioden som de förväntas utföra aktiviteterna med. Dessa novischgrupper är i många fall slumpade men kan i vissa föreningar baseras på novischernas personligheter. Under novischperioden utförs aktiviteter som; sittningar², cykelfester³, pubrundor, femkamper, poängjakter, stadsvandringar, spex⁴, ölmilen⁵, spelkvällar och utgångar på klubbar. Många av dessa aktiviteter är sammankopplade med alkohol. Det är dock inte tillåtet att uppmuntra till alkoholkonsumtion under novischperioden (Lunds universitet 2023).

Disposition

Denna uppsats är uppdelad i sju kapitel samt en avslutande diskussion. Följande kapitel inleds med tidigare forskning om phusknollan, initieringsriter och skvaller. I kapitel tre redogörs för studiens teoretiska ramverk, vilket kommer relateras till empirin. Vidare presenteras studiens metod och materialinsamling, följt av avgränsningar, urval och etiska överväganden. I kapitel fem, sex och sju återges empirin varvat med tidigare forskning och teori. Kapitlen är uppdelade efter studiens 3 fokusområden, dessa är phusknollan, skapandet av gruppen och skvallers effekt på gruppen. Avslutningsvis presenteras en sammanfattande diskussion av studien.

---

² En student-sittning är en trerättersmiddag med tema. De är en tradition i studentlivet och utförs i Lund på nationer och i kårhus.

³ På en cykelfest cyklar man mellan de deltagandes bostäder och äter förrätt, huvudrätt och efterrätt på olika platser och i olika konstellationer.

⁴ Spex är en form av amatörteater, ofta involverande sång och dans, och räknas som en studentikos

⁵ På en ölmil går studenter en mil och dricker en enhet per kilometer.

Tidigare forskning

I detta avsnitt redogörs tidigare forskning om phusknollan, initieringsriter och skvaller. Avsnittet börjar med en förklaring av phusknollan och dess uppgift. Vidare diskuteras novischperioder i andra länder och dess samband med fenomenet hazing. Slutligen presenteras tidigare forskning om skvaller som medel för att skapa och upprätthålla gruppssammanhållning.

Phusknollan

Phusknollan⁶ är ett återkommande fenomen på ett flertal universitet i Sverige. Trots att konceptet är utbrett finns det mycket lite forskning som nämner phusknollan och dess roll under novischperioden. Fenomenet är som mest definierat, men diskuteras inte vidare. Phusknollan benämns då som en ritual där normer etableras. De menas vara ett lättsamt försök till humor, där äldre studenter låtsas vara förstaårselever, novischer, och spelar normbrytande stereotyper i klassrummet samt under novisch-eventen (Powell, Jonson 2022:978). Syftet blir då att föra nya studenter samman kring oväntade händelser och motverka utanförskap (LUTS 2016:9).

I dessa sammanhang åtar sig phusknollan en extrem karaktär för att undvika att någon känner sig personligt utpekad. Rollen är utformad för att vara humoristisk men får inte vara kränkande, trakasserande eller diskriminerande. Phusknollan ska vara så pass avvikande att novischerna inte kan identifiera sig med personen, vilket ska förhindra eventuella vänskapsrelationer mellan dem (LUTS 2016:11).

Initieringsriter

Inom socialantropologin har initieringsriter, eller rites of passage, varit föremål för omfattande studier och undersökningar. Detta eftersom det markerar avgörande förändringar i en individs livscykel, såsom födelse, pubertet, äktenskap och död. Människor över hela världen genomgår ritualer avsedda att markera dessa övergångar. Dessa riter återspeglar inte bara individuella övergångar, utan även samhällets värderingar, normer och sociala strukturer (Nhlekisana 2017: 31). Initieringsriter är vanligtvis förknippade med teori om liminalitet eftersom de utspelar sig under en period av förändring, ofta i gränslandet mellan två livsfaser. Exempelvis kan novischperioden, övergången från icke student till student, därför anses vara

---

⁶ Phusknollan, även kallad fuskknollan, fejknulla eller fejkis.

en liminal fas eftersom individerna inte längre tillhör den tidigare kategorin, men ännu inte fullt integrerats i den nya (Turner 1969).

Initieringsriter i form av novischperioder är till skillnad från phusknollan ett internationellt fenomen. Hur dessa initieringsriter ser ut skiljer dock mellan olika länder och universitet. Elizabeth J. Allan och Mary Madden, som studerar utbildning och mänsklig utveckling på University of Maine, skriver i *The nature and extent of college student hazing* om hazings påverkan på första års studenter under novischperioden (Allan & Madden 2012: 83). Hazing är en form av rituell initiering som innefattar tvång eller kränkande beteende. En förstaårsstudent förväntas genomgå detta för att få bli en del av en viss studentförening, även kallat sorority eller fraternity, eller ett idrottslag. Hazing kan inkludera aktiviteter som fysisk misshandel, förnedring, alkohol- eller drogrelaterade ritualer, eller andra skadliga eller farliga handlingar (ibid). Hazing är avsett för att stärka gruppsammanhållning men har också många allvarliga konsekvenser såsom fysisk- eller psykisk skada. Det finns även dödsfall sammanlänkade med hazing (ibid). Mellan 1950-2007 rapporterades det om 55 dödsfall som var direkt länkade till hazing eller ragging⁷ under novischperioden (Van Raalte et al., 2007: 237).

På grund av detta har hazing förbjudits i många amerikanska stater, trots detta fortgår hazing. I *The Relationship Between Hazing and Team Cohesion* menar Van Raalte et al. att hazing fortsätter av sociala skäl då vissa menar att det bidrar till skapandet av gruppidentitet (Van Raalte et al. 2007: 491). Författarna anser dock att denna uppfattning av hazings effekter är felaktiga. Deras fältarbete på 6 amerikanska universitet, med cirka 170 informanter, visade att hazing hade motsatt effekt. De som upplevt en novischperiod utan hazing menade att de kände en starkare sammanhållning och gruppidentitet med sin studentförening än de som upplevt hazing (ibid).

På liknande sätt har även psykologerna Moria Lafferty och Caroline Wakefield i *Hazing and initiation ceremonies in university sport: setting the scene for further research in the United Kingdom*, skrivit om studentinitieringsceremonier på brittiska universitet. Wakefield och Lafferty berättar om hur dessa initieringsriter under de senaste åren blivit allt mer belysta i brittisk media. Riterna likställs med hazing och författarna använder följande definition för att förklara fenomenet:

---

⁷ Ragging är misshandel, förnedring eller trakassering av nya studenter av de äldre studenter.

Any potentially humiliating, degrading, abusive, or dangerous activity expected of a junior-ranking athlete by a more senior team-mate, which does not contribute to either athlete's positive development, but is required to be accepted as part of a team, regardless of the junior-ranking athlete's willingness to participate. This includes, but is not limited to, any activity, no matter how traditional or seemingly benign, that sets apart or alienates any team-mate based on class, number of years on the team, or athletic ability (Crow & Macintosh i Wakefield & Lafferty 2018).

Resultaten från studien visade stor likhet med forskning från kanadensiska och amerikanska universitet där ritualerna präglas av alkoholkonsumtion och förnedring. Studien visar hur förstaårseleverna aktivt deltar i aktiviteterna för att etablera sin status inom gruppen, vilket inkluderar en anpassning till gruppens normer (Wakefield & Lafferty 2018:131ff). Enligt Wakefield och Lafferty är denna initieringsprocess djupt förankrad i dynamiker av makt och hierarki.

Ytterligare observationer avslöjar subtila mekanismer som understryker denna hierarkiska struktur. Exempelvis benämns inte förstaårselever vid sina individuella namn utan kallas för "freshers", eller nykomlingar, vilket avhumaniserar dem (Wakefield & Lafferty 2018:129f). Detta sker även i Sverige men här används termerna "novischer" eller "nollor". Vidare förväntas förstaårselever under novischperioden vid brittiska universitet underkasta sig äldre studenters auktoritet och kan straffas vid motstånd eller överträdelser. Trots att hazing-liknande aktiviteter officiellt förbjudits av studentorganisationer och det nationella studentorganet i storbritannien, är det fortfarande vanligt förekommande (a.a.131).

Även Diana Dias & Maria José Sá utforskar i *Initiation rituals in university as lever for group cohesion* initieringsperioden på portugisiska universitet, där de fokuserar på övergångsritualer mellan gymnasium och universitet. Deras studie visar att portugisiska studenterna har delade åsikter om initieringsperioden, men att de i allmänhet betraktar den som en oundviklig och nödvändig del av inträdet i den akademiska världen. Det beskrivs som ett "pris att betala" för att få delta i universitetslivet (Dias & José Sá 2014).

Initieringsriter i form av novischperioder och användningen av hazing och mobbing är således ett vanligt förekommande globalt fenomen. Trots strikta regelverk och forskning som argumenterar för motsatsen, anses hazing under novischperioden ofta som en nödvändig

komponent för att etablera gruppssammanhållning. Denna typ av extrem hazing blir dock allt mer ovanlig och initsieringsperioder på universitetet är trots deras hetsiga natur oftast harmlösa. Förståelse för dess tidigare hårda natur och koppling till makt och status ger en insyn i de historiska och kulturella kontexten som har format dessa praktiker. Samtidigt lyfter det fram vikten av att utveckla alternativa metoder för gruppssammanhållning som främjar en trygg och inkluderande miljö för studenter.

Skvaller

Även skvaller är ett ämne som länge diskuterats inom antropologin. Då jag finner att mycket litteratur på ämnet kommer till liknande slutsatser har jag valt att använda mig av fyra artiklar, varav två äldre. Detta då jag anser att texterna, trots sina möjligen funktionalistiska tillvägagångssätt, ger en bra bild av vad skvaller är och har för social funktion.

Antropologen Max Gluckman skriver i *Gossip and Scandal* om skvaller som ett kännetecken för graden av sammanhållning inom en grupp. Gluckman menar att skvaller används för att konstant bekräfta gruppens normer och värderingar samt se till att medlemmarna förhåller sig till dessa. Skvaller beskrivs därför som: “a hallmark of membership” där “the values of the group are clearly asserted in [through] gossip and scandal” (Gluckman 1963: 313). Skvaller bidrar således till att bygga upp gruppens identitet och skilja de egna sällskapet från andra. Trots strävan att särskilja den egna gruppen är det viktigt att undvika konflikt. Gluckman argumenterar för att man måste prata om andra bakom deras ryggar eftersom “insults of this kind, if open, make impossible the pretence of group amity” (a.a.312). Man förväntas därför skvallra för att undvika obekväma situationer och kunna förbli en del av gemenskapen (ibid). Gluckman menar att anledningen att konflikter hanteras i skymundan, och inte öppet, är för att människor ska kunna uppehålla en fasad av vänskap och harmoni, oberoende av vad som pågår bakom stängda dörrar (ibid). Skvallret ger på så sätt ett utlopp för ilska och irritation, utan att störa gemenskapen.

I *Unnatural Emotions* utforskar Cathrine Lutz det sätt på vilket Ifaluk-folket på Mikronesiens öar hanterar och undviker konflikter. Enligt Lutz är konflikter sällsynta inom Ifaluk-samhället, men när en individ upplever ilska ges denne möjlighet att uttrycka sina känslor genom att ventilera med vänner och familj (Lutz 1988: 155ff). Ordet “song” används för att förklara en känsla av berättigad ilska som man delar med andra i samhället och skapas ofta när normer och moraler bryts (ibid). Genom dessa samtal påminns individen om

samhällets värderingar och uppmuntras att gå vidare från ilska för att undvika konflikter (a.a.157). Detta fenomen liknar i många avseenden skvaller, där personer förväntas ventiler sina känslor med andra för att hantera dem och undvika konflikt.

Skvaller används även i Gluckmans diskussion som ett verktyg för att belysa två fundamentala teman rörande gruppssammanhållning; gruppen som enhet och gruppens stabilitet. Skvaller kan således betraktas som en egenskap hos gruppen, som formar och reglerar gruppen i syfte att avgränsa den från andra, samtidigt som det hjälper till att upprätthålla den (Paine 1967: 279). Gluckman argumenterar för att de som skvallrar, vare sig det är om gruppens egna medlemmar eller utomstående, gör detta för att föra gruppen samman (Gluckman 1963: 314). Han menar att: "Talking about one another was what helped maintain them a group- an elite- in the wider society in which they lived" (Austin i Gluckman 1963: 308). Liknande resonemang har lyfts av ett flertal forskare där även Loudon (1961) menar att: "Gossip is undoubtedly the most important channel of constant reaffirmation of shared values about behaviour" (Loudon i Paine 1967: 279). Skvaller fungerar således som ett verktyg genom vilket gruppen skapar sig själv.

Antropologen Robert Paine ifrågasätter dock Gluckmans resonemang och påpekar en motsägelse: å ena sidan anses skvaller främja känslan av enhetlighet och stabilitet inom en grupp, å andra sidan underminerar gruppen genom splittring och misstro. Gluckman menar att skvaller regleras efter dess huvudsakliga mål, vilket är att gruppens sammanhållning. Dessa kopplingar till konflikt bidrar dock till motsatsen. Paine argumenterar istället för att man ska se individen som den centrala aktören i skvallret, då denne är driven av egna intressen och rivalitet inom den sociala hierarkin. Enligt honom är det inte gruppen som skvallrar, utan individen, i syfte att gynna och skydda sig själv, inte gruppen (Paine 1967: 280f).

Även författarna Yucel et al. har skrivit om skvaller i *Being in the Know: Social Network Analysis of Gossip and Friendship on a College Campus* (2021). Studien syftade till att undersöka skvallerens påverkan på vänskapsrelationer i idrottslag på ett amerikanskt universitet. Forskarna såg ett samband mellan deltagarnas placering inom det sociala nätverket med deras känsla av samhörighet inom gruppen, samt hur detta påverkade deras benägenhet att sprida skvaller. Resultaten av studien visade att individer som upplevde en stark samhörighet inom sin grupp hade en lägre risk att sprida negativt skvaller. Avsågs en individ med en mer central roll i vänskapsgruppen visades en högre tendens att sprida positivt

skvaller om andra (Yucel et al 2021: 2). Dynamiken i sociala nätverk samt känslan av samhörighet i gruppen påverkar således spridningen av skvaller. Dessa resultat visar även hur individens maktposition i gruppen, kan bidra till mängden skvaller som sprids.

Författarna lyfter även hur människan i grunden är intresserad av att höra om andra, både i positiva och negativa sammanhang. De menar att skvaller tjänar flera evolutionära och sociala funktioner och lyfter sambandet mellan skvaller och indirekt reciprocitet. De menar att informationen som sprids är viktig för gruppens social överlevnad, de stärker sociala band, genom att finna gemensamma intressen och utvecklar på så sätt det sociala nätverket (Yucel et al 2021: 3) Även antropologen Dwi Wulandari i *Gossip: structure, role, and practice* beskriver skvaller som ett medel för social kontroll, som symboliskt kapital i sociala interaktioner samt för att konstruera och uppehålla en social identitet (Wulandari 2021: 98).

Yucel et al. menar att dynamiken i den egna gruppen och relationen till andra grupper starkt påverkas av ryktesspridning. Ryktesbaserat skvallrande benämns av författarna som social krigföring och är ett sätt att förstöra andras ära och nätverk (Yucel et al 2021: 3). På samma sätt används skvaller för att stärka den egna gruppens rykte genom att belysa positiva kvaliteter hos individerna eller gruppen (ibid). Detta kan förklarar varför individer väljer att sprida negativt skvaller om rivaler.

Författarna lyfter även skillnaden mellan skvaller och skitsnack⁸. De menar att skitsnack är direkt riktat mot en rival, oftast i det offentliga rummet, medan skvaller likväl kan vara riktat mot rivaler som medlemmar i den egna gruppen och alltid sker i hemlighet, utan den tredje partens medvetande (Yucel et al 2021: 3). De menar även att skvaller används för att lära medlemmarna om gruppens normer. Genom en rädsla för att själv utsättas för negativt skvaller rättar sig gruppens medlemmar efter reglerna (Yucel et al 2021: 3f).

---

⁸ Skitsnack innefattar struntprat, förtal, nonsen och/eller lögner (SAOL).

Teori

De teorier som valts placerar mitt arbete i en korsning mellan två områden. Rogers Brubaker (2002) tes om "groupness" samt Thomas Hylland Eriksen (1995) och Bernhard Leistles (2005) diskussioner om "otherness" kombineras med Marcel Mauss teori om reciprocitet och ömsesidigt utbyte. Jag kommer även presentera Victor Turners (1969) teori liminalitet. Detta teoretiska ramverk kommer senare att användas för att analysera studiens empiri om skvallers påverkan på relationsskapande och användningen av otherness för att skapa gruppidentitet.

Liminalitet

För att förstå novischperioden är det relevant att se på den som en passerings- eller initieringsrit in i universitetslivet. Konceptet liminalitet har länge använts inom antropologin och myntades av Arnold van Gennep i *Les rites de Passage*. Här beskrivs övergångsriter genom tre stadier; fasen före övergång, övergångsperiod och fasen efter övergång (Van Gennep 1961). Genom en övergångsrit förändras ens sociala status, exempelvis övergången från barndom till vuxenliv, eller ceremonier som konfirmation och studentfirande. Victor Turner utvecklade denna teori med fokus på övergångsperioden. Turner hänvisar till liminaliteten som den fas då en individ eller grupp förflyttats ur sitt föregående tillstånd men ännu inte antagit ett nytt. Individerna befinner sig här utanför sina normala sociala roller och strukturer. Denna fas är en tid av omvandling där sociala normer utmanas och omdefinieras. Den liminala fasen präglas även av social osäkerhet, detta både psykiskt, fysiskt och emotionellt (Turner 1969). Den liminala fasen existerar även utanför det rituella, och finns därför i flera strukturella dimensioner. Det blir därför relevant att se på novischperioden som en initieringsrit. Trots detta har jag valt att inte ha den liminala fasen som huvudfokus på denna studie då jag istället valt att fokusera på skvallrets påverkan på relationsskapande. Det är dock relevant att använda konceptet om liminalitet som en analytisk lins.

Groupness och Otherness

Rogers Brubakers lyfter i *Ethnicity without groups* begreppet "groupness". Groupness används för att beskriva graden av kollektiv identitet eller sammanhållning i en grupp. Det handlar om hur mycket en grupp upplevs som en enhet med likvärdiga värderingar, normer och mål. Brubaker menar att groupness är viktigt för att analysera grupp beteenden, gruppdynamik och konflikter (Brubaker 2004: 163-167). Brubaker kritiserar tendensen att se

grupper som självklara naturliga enheter. Han menar att gruppen har kommit att reifieras⁹, vilket bidragit till att den betraktas med en essentialistisk syn som en homogen enhet. Brubaker vill istället att de ses på genom ett konstruktivistiskt perspektiv där grupper konstrueras och formas genom kulturella och sociala processer (ibid). Gruppen är på så vis mångfacetterad och i konstant förändring, den formas och omformas på så sätt över tid.

För att få en djupare förståelse för gruppen och hur den skapas och uppehålls har det varit av relevans att väva samman teorin om groupness med teorin om otherness. Vi/oss-het kan inte existera utan dem-het (Hylland Eriksen 1995: 427). Hylland Eriksen skriver:

It is an obvious fact that every community is defined in relation to that which it is not; that is, outsiders, aliens, non-members of the group. Social identities and groups are by default relational in the sense that they are defined in relation to other identities, other groups (Hylland Eriksen 1995: 427).

Thomas Hylland Eriksen diskuterar fyra dimensioner av gruppidentifiering. Först menar Hylland Eriksen att identifiering skiftar beroende på omständigheter och är såväl beroende av personliga upplevelser som symbolisk legitimering. För de andra, skiftar samstämmigheten i en grupp beroende på detta. Detta medför att gruppens gränser samt de upplevda sociala kontrasterna mellan gruppen och andra förändras. Den tredje dimensionen menar att identifieringen beror på en grundläggande uppfattning av vi/oss-het, för intern sammanhållning och principer, och en dem-het som står i kontrast. Sist nämner Eriksen att flera lojaliteter, gruppstillhörigheter, har potentialen att minska konflikter (Hylland Eriksen 1995: 427).

Hylland Eriksen skiljer på känslan av vi-het och oss-het. Vi-het upplevs genom ömsesidigt beroende och intern sammanhållning, medan oss-het definieras av en extern agent, vilket oftast är en verklig eller inbillad fiende. Hylland Eriksen menar att en gemensam fiendebild stärker gruppidentiteten då den för människor samman och refererar i detta sammanhang till Georg Simmels regel vilken menar att graden av gruppsammanhållning är beroende på graden av yttre tryck (Simmels i Hylland Eriksen 1995: 427).

Detta leder till ett skapande av otherness (Leistle 2015: 291). Otherness inom antropologi är en process där en grupp konstruerar en underordnad grupp och märker dem som annorlunda

---

⁹ Att behandla något som är abstrakt, psykiskt eller mänskligt som om det vore materia, en sak (Psykologguiden).

och underlägsna. Detta kan exempelvis göras genom språk, stereotyper och diskriminering. Detta gör den egna gruppen starkare, mer etablerad, och skiljer sina egna medlemmar från andra (ibid).

Reciprocitet

De relationer som gruppstillhörigheten skapar uppehålls sedan av ett ömsesidigt utbyte. Detta utbyte kan förklaras av Marcel Mauss koncept om reciprocitet i *The gift* (2000). Reciprocitet är enligt Mauss en grundläggande princip för social interaktion och ekonomiskt utbyte (Mauss 2000:17, 28). Reciprocitet är en princip av ett evigt utbyte mellan individer, grupper och samhällen. Det handlar om att ge, ta, och återgälda tjänster och gåvor inom ett socialt nätverk. Det skapar och upprätthåller på så sätt relationer och allianser mellan individer och grupper (Mauss 2000:26f). Det blir därför relevant att applicera Mauss teori om reciprocitet på utbytet av skvaller då även det kan anses vara en värdefull bytesvara som man ger och tar emot.

Vidare definierar Mauss gåvor, både i form av fysiska saker och tjänster, som något "som i teorin är frivilliga, spontana och osjälviska men som i själva verket är påtvingade och i högsta grad själviska" (Mauss 2000:17). Mauss förklarar att reciprocitet har ett stort symboliskt och socialt värde. När en person ger något till en annan förväntas mottagaren alltid återgälda gesten eller gåvan. När en gåva givits hamnar givaren i en maktposition gentemot mottagaren. För att återfå makt och auktoritet måste man därför ge en gengåva, processen blir på så sätt evig. Denna makt förklarar Mauss som den drivande kraften bakom den obligatoriska cirkulationen av förmögenheter i och mellan individer och grupper (Mauss 2000:26). Detta ömsesidiga utbyte skapar och förstärker på så sätt sociala band samt ökar samhörigheten inom den egna gruppen (Mauss 2000:26, 44).

Vidare beskriver Mauss att den totala prestationen inte bara inkluderar en skyldighet att återgälda givna gåvor, utan även en skyldighet att ge och ta emot. Vi är i många fall skyldiga att ta emot gåvor, exempel på detta kan vara att erbjuda gästfrihet eller ge information. Att ge anses som lika fundamentalt. Att vägra att ge eller underlåta att bjuda in är enligt Mauss detsamma som en krigsförklaring och kan liknas vid ett avvisande av vänskap eller umgänge. Man tar därför emot och ger gåvor och tjänster för att man är tvungen att göra detta. Man skapar på så sätt en typ av andligt band mellan parterna. Detta kan liknas vid rättigheter och skyldigheter i samband med konsumtion och återbetalning (Mauss 2000:27f).

Utbytet av gåvor och tjänster används även för att visa generositet och välvilja. Mauss beskriver att syftet är av moralisk art och att utbytet skapar en vänskaplig rivalitet. Gåvan är på så sätt viktig för det symboliska och sociala bandet mellan parterna, då de ges en gemensam identitet (Mauss 2000:34f). Gåvor bidrar därför även till att uppehålla fred då de binder människor samman (Mauss 2000:32).

Sammanfattningsvis innebär reciprocitet en cyklisk process av att ge, ta och återgälda gåvor eller tjänster inom ett socialt nätverk. Genom reciprocitet förstärks gruppens identitet och sammanhållning och bidrar till dess välbefinnande och överlevnad. Att ta emot en gåva betyder att man är angelägen att upprätthålla och behålla ett kompanjonskap (Mauss 2000:44).

Metod

I detta avsnitt presenterar jag den metod som använts i studien. Jag har valt att använda mig av en kvalitativ ansats för att samla empiri till denna uppsats, detta via litteratur och intervjuer. Vidare presenteras även avgränsningar och urval samt etiska och metodologiska reflektioner och överväganden. Avslutningsvis diskuteras min position som forskare i samband med reflexivitet.

Avgränsning och urval

Fenomenet phusknollan går att hitta på universitet över hela Sverige, exempelvis Umeå, Linköping, Stockholm (KTH) och inte minst Lunds universitet. Phusknollar går även att hitta i andra kickoff liknande evenemang inom förenings- och arbetslivet. Jag har dock valt att avgränsa min forskning till Lunds universitet, mer specifikt LTH. Denna avgränsning gjordes då ett nationellt arbete, på alla svenska universitet med phusknollar, hade blivit för omfattande. Genom att fokusera på den region och det universitet jag befinner mig på kunde jag få en mer specifik och lokal förståelse, dessutom gav detta enklare tillgång till fältet.

Efter att forskningsområdet definierats gjorde jag ett urval från de sektioner¹⁰ på LTH som använder sig av phusknollar. Jag valde att rikta in mig på en av dessa sektioner då det var här jag lättast fick tillgång till informanter. Totalt utfördes 5 intervjuer, varav en gruppintervju, med sammanlagt 10 informanter, där lika delar av informanterna var män respektive kvinnor. Mitt urval omfattade två grupper. Dessa var examinerade studenter från sektionen som tidigare varit phusknollar. Denna grupp bestod av 4 informanter, där 2 av dessa även var Phøs¹¹ samt att en av dessa två suttit i sektionens styrelse som ordförande. Den andra gruppen bestod av 6 novischer från en av sektionens senaste novischperioder. Respondenterna valdes utifrån ett målstyrt urval. Detta är en icke-sannolikhetsbaserad urvalstyp där informanterna väljs ut strategiskt för att göra det möjligt att besvara forskningsfrågorna (Bryman 2016:496ff). Detta eftersom min frågeställning krävde att respondenterna hade kunskap och erfarenheter av ämnet (a.a.498).

Jag kom i kontakt med mina informanter genom två kontaktpersoner som sedan hänvisade mig vidare. Detta resulterade i ett snöbollsurval där kontaktpersonerna tipsade mig om

---

¹⁰ En del av institutionen som är specialiserad på ett visst ämnesområde eller disciplin

¹¹ Phøs planerar och ansvarar för sektionens novischperiod

individer som var villiga att medverka i studien. Ett snöbollsurval var nödvändigt då jag själv inte kände några phusknollor eller novischer från sektionen (Bryman. 2016: 504).

Intervjuer

Intervjuerna som ligger till grund för empirin i denna uppsats var kvalitativa, semistrukturerade intervjuer med utgångspunkt i en intervjuguide. Jag valde att genomföra semistrukturerade intervjuer då dessa gav mig möjligheten att låta mina informanter beröra teman de själva ansåg relevant och på så sätt styra samtalet i nya riktningar (Davies, 2016: 260). Intervjuer är en process där den intervjuade och intervjuaren tillsammans konstruerar insikter och kunskap (ibid: 257). Eftersom mina informanter är mer insatta i LTHs novischperiod än jag, var det viktigt att låta dem styra intervjun i den riktning de ansåg relevanta. Det flexibla formatet av semistrukturerade intervjuer medförde sedermera att informanterna fick frihet att uttrycka sig, men gav även mig möjligheten att vägleda dem så de höll sig till ämnet.

För intervjuerna utgick jag från två intervjuguider. Detta eftersom grupperna hade olika förutsättningar att besvara frågorna. Intervjuguiderna var uppdelade efter de enskilda intervjuerna med phusknollorna, samt för gruppintervjun med novischerna. För de enskilda intervjuerna gjordes även korrigeringar av frågorna utefter vilken roll informanten haft under novischperioden. Gruppintervjun fokuserade istället på diskussionsfrågor kring upplevelsen av phusknollor och skvaller. Intervjuguiderna bestod av cirka 15 frågor uppdelade i tematiska delar. Teman som diskuterades var novischperioden generellt, phusknollorna och deras uppgift samt skvaller och dess påverkan på relationsskapande.

Intervjuerna gjordes både digitalt och på plats. Två gjordes via telefon, två genomfördes på café, och en i ett grupprum på Lunds universitet. Båda digitala intervjuerna var menade att ske via videosamtal men på grund av att tiden för en av intervjun ändrades hölls denna över telefon. Intervjuerna varade mellan 35 till 50 minuter beroende på respondenten. Intervjuerna som gjordes på plats spelades in för att materialet senare skulle kunna transkriberas. Jag valde att transkribera de delar av intervjuerna som jag under materialbearbetningen funnit relevanta för mitt arbete. Jag spelade in intervjuerna för att inte störa samtalen, samt för att kunna återvända till materialet och verifiera citat. Under intervjuerna via telefon var jag dock tvungen att anteckna eftersom möjligheten inte fanns att spela in och hålla samtalet samtidigt.

Etiska överväganden

De etiska överväganden som gjorts i denna studie följer de fyra krav som gäller för svensk forskning. Det första kravet, kallat informationskravet, innebär att deltagarna ska informeras om studiens syfte (Bryman 2016:170 ff). Kravet implicerar även att deltagandet är frivilligt och att deltagarna har rätt att avbryta sin medverkan. Innan intervjuerna informerades jag om studiens syftet och varför deras medverkan var relevant för min uppsats. Tyvärr försvann dock den explicita informationen om att intervjun var frivillig, trots detta anser jag att studien fortfarande uppfyller kravet på samtycke (ibid). Detta eftersom jag fick samtycke vid bokningen av intervjuerna, att starta intervjuerna under mötet, samt att spela in samtalen.

Vidare förvaras personuppgifter till informanterna på ett säkert sätt så att obehöriga inte har åtkomst, studien uppfyller därigenom konfidentialitetskravet (Bryman 2016:170ff). Varken uppsatsen eller transkriberingarna innehåller känslig information om informanterna och inga namn kommer att avslöjas. Jag har istället valt att endast referera till informanterna genom deras roll, de vill säga som phusknolla eller novisch. Det fjärde och sista kravet är nyttjandekravet, vilket innebär att informationen som samlats in endast kommer att användas för den studie som inhämtningen avsett (ibid). När opponeringen genomförts har inspelningarna och transkriberingarna raderats för att förhindra att de används för något annat än studiens syfte.

Under gruppintervjun kom det in ett flertal personer under samtalets gång som stannade kort, sa ett par meningar och sedan lämnade. Jag har valt att även använda mig av deras uttalanden eftersom de bidrog till en längre diskussion. Dessa personer blev inte informerade om studiens syfte eller någon av studiens etiska överväganden. Givet att deras bidrag endast avser att ge en övergripande förståelse av novischperioden och skvaller, utan att involvera utlämnande av känslig information, hävdar jag att användningen av deras uttalanden utan uttryckligt samtycke är berättigad.

För att försöka bibehålla ett reflexivt förhållningssätt i studien har det varit viktigt för mig att vara medveten om min egen roll och påverkan på fältet. Reflexivitet innebär att vara medveten om sin position till fältet. Genom att reflektera över mina forskningsresultat och mitt egna inflytande på forskningen kan jag därför stärka studiens validitet (Davies, 2008:7). Detta bidrar till mer kritisk och transparent forskning (Davies 2008; 3f). För mig har detta

inneburit att försöka att inte komma med fördomar från mina egna erfarenheter av novischperioder och hur skvaller spridits på dessa.

Jag har själv deltagit i fyra novischperioder på Lunds universitet, en som novisch och tre som fadder. Jag är även i samma åldersgrupp som mina informanter och i liknande stadiet av mina studier. Alla dessa faktorer har självfallet en inverkan på min ingång och tankesätt i detta arbete. Det har därför varit relevant för mig att reflektera över dessa aspekter när jag genomfört min forskning. Att inga av de novischperioderna jag själv deltagit i haft phusknollor har dock bidragit till att jag kunnat hålla distans till mina informanter.

Phusknollan

Genom den empiriska datainsamlingen framträdde phusknollans betydelse för den sociala dynamiken under novischperioden. Phusknollan fungerar som en central social aktör, vars närvaro inte bara initierar konversation utan även utgör en samtalspunkt. Phusknollans roll strävar aktivt efter att skapa en lättsam stämning samt inkludera de som riskerar att hamna i utanförskap. Som en del av sin roll som fadder är phusknollan även ansvarig för att observera vilka som tenderar att prata om, mobba och exkludera andra. Under den inledande veckan av novischperioden, då novischgrupperna ännu inte har bildats, är det av yttersta vikt att identifiera och åtskilja individer som inte är socialt kompatibla, exempelvis i samband med mobbning. Detta som en proaktiv åtgärd för att undvika social utanförskap och konflikt inom novischgrupperna. I detta stadie särskiljs även novischerna utifrån andra personlighetsdrag, detta eftersom de olika novischgrupperna har olika interna uppdrag.

Phusknollan deltar bara under novischperiodens första vecka, novischen fortgår sedan i ytterligare tre veckor. Under denna veckan avviker phusknollan gradvis mer från socialt accepterade normer och beteenden. Det som första dagen visar sig som en grov dialekt, udda outfit eller stort intresse, blir mot slutet av veckan mer extrema, normbrytande beteenden, som snarare går utanför ramen av vad som är möjligt för en "normal person" att göra. En informant förklarar att det finns flera anledningar att phusknollans handlande gradvis måste bli mer extremt. För det första, phusknollan får inte bli vän med andra novischer under introduktionsvecka eftersom deras personligheter inte är äkta. Knyter novischer an till phusknollan kan de känna sig lurade och utsatta när phusknollan avslöjas. För det andra ska phusknollan vara ett samtalsämne. De måste därför hela tiden utveckla sin persona och utföra nya handlingar som fångar novischernas uppmärksamhet. För det tredje får inte andra novischer misstas för att vara phusknollor. Eskalerar inte phusknollans beteende kan en novisch med en speciell klädstil eller specifikt intresse pekats ut. Dessa personer kan bli sårade och känna sig utsatta av att de antagits vara phusknollor.

För att förstå vidden av de beteenden som phusknollorna uppvisar, och varför det börjar skvallras om dem under novischperioden, kommer här att presenteras ett exempel på en phusknolla. En av mina informanter beskrev sig själv som den typiska nörden med kortärmad rutig skjorta, trekvartssshorts och glasögon. Hans mål var att vara sämst på allt och göra varje situation pinsam och obekvä. Under ett spex-uppträdande, på en pub, hade han gömt en

silikonflaska med vatten i byxlinningen och låtsades kissa på sig av nervositet. Denna informant närvarade även under samtliga föreläsningar på introduktionsveckan och under en av dessa tillfällen startade han en porrfilm på högsta volym, endast för att sedan försöka dölja detta genom att låtsas som att det var ett misstag. Han drev även en YouTube-kanal där han delade med sig av olika life hacks¹², såsom effektivast sätt att skala ägg eller öppna en kokosnöt. Denna informant var på grund av detta handlande ett stort samtalsämne under novischperioden.

Även om den aktuella informanten spelade en av de mer extrema karaktärerna jag mötte, var det flera som blev chockade när han introducerades på avslutningsceremonin. Orsakerna till att någon blir upptäckt kan bero på flera faktorer. Då phusknollan är ett vanligt fenomen på svenska universitet har många hört talas om dem tidigare och förstår att dessa normbrytande beteenden måste vara handlandet av en phusknolla. Vet en novisch sedan innan inte om att phusknollar finns på novischperioden, är chansen stor att de får höra om dem under introduktionsveckan. En del introduceras dock till fenomenet först på avslutningsceremonin. Resterande av mina informanter blev påkomna under olika stadier av introduktionsveckan. Många börjar bli påkomna tidigt, redan första eller andra dagen. Phusknollornas handlandet förväntas ha varit så pass normbrytande att ingen ska bli förvånad eller kunna ta illa upp när de introduceras.

Att avslöjas tidigt är inte nödvändigtvis något negativt. Detta eftersom phusknollorna ändå har fungerat, och fortsätter fungera som, ett samtalsämne. En informant menade att: "De nya som inte har så mycket att prata om ska få ett naturligt samtalsämne, Såg du vad han gjorde? vad hände där?". På så sätt har novischerna alltid någonting att diskutera och kan undvika obekväma situationer. Ett exempel på detta presenterades under gruppintervjun. I början av novischperioden samlades novischerna för en kubbturnering. Mina informanter beskrev stämningen som mycket obekväm, med folk som stod tysta och undvek att interagerade med varandra. En phusknolla, som spelade en lantbrukare, fyllde då munnen full med snus och gick sedan upp och mätta avståndet mellan kubbpinnarna med en linjal. Detta beteende ledde till att novischerna började samtala med varandra, både under väntan på att matchen skulle starta och under de följande dagarna. En informant hävdade att: "Det spelade ingen roll att phusknollan "exposade" sig själv, han tog bort allt de stela just då. Syftet var ju att vi skulle

---

¹² En smart, enkel eller okonventionell lösning på ett vardagligt problem eller utmaning

börja prata med varandra, och det gjorde vi hur mycket som helst”. Att underlätta stämningen är därför phusknollans största ansvar, oavsett om denne blir påkommen.

Phusknollan skapar även en plats för de som själva känner sig annorlunda. Flera informanter betonade att phusknollans utseende och personlighet bidrar till en mer avslappnad atmosfär bland de andra novischerna. En informant uttryckte det som att: “Det var rätt skönt att det var någon annan där som var helt sjuk i huvudet, de sänkte trösklarna för att börja prata om något.” Informanterna framhöll hur ens egen bekvämlighet ökar när man vet att det kommer finnas någon närvarande som sticker ut mer än en själv. Phusknollan företar sig då de sociala konsekvenserna av att vara den som avviker mest. På detta sätt är phusknollan ett koncept som motverkar utanförskap eftersom att de åtar sig de sociala sanktionerna och agerar proaktivt genom att motverka skvaller om andra novischer.

Fenomenet phusknollan har dock en negativ sida. Konsekvenserna av phusknollans normbrytande beteende blir ofta att de själv fryses ute och mobbas av andra novischer. Att medvetet skapa ett mobbningsobjekt kan uppfattas som kontroversiellt. På ett sätt lyfter man bördan från en annan novisch som kanske skulle utsatts, samtidigt uppmanar man undermedvetet novischerna till att skvalla och prata om andra på ett negativt sätt. Trots att phusknollan görs som ett lättsamt försök till humor finns det flera, både positiva och negativa följder av skvallret som skapas.

Mina informanter har delade åsikter kring ämnet men menar alla i slutändan att phusknollan är någonting positivt som borde fortsätta finnas under novischperioden. Det beskrivs av en informant som: “Något av de roligaste men också jobbigaste jag gjort”. Hon ansåg att de roliga översteg de jobbiga, ändå menade hon att hon fått nya perspektiv på människan efter att ha sett hur novischerna betett sig.

Gruppen

För att novischerna ska kunna komma varandra nära, skapa grupper och bli vänner behöver de något som definierar dem som en enhet, de behöver en gruppidentitet. Då vi-het, enligt Hylland Eriksen, skapas genom ömsesidigt beroende och intern sammanhållning är detta svårt att använda sig av i början av en ny relation. Novischerna använder sig då av oss-het vilket definieras av en motpart. Denna antagonist¹³ blir då *dom*, de som inte är en del av den egna gruppen. Gruppens medlemmar kan genom att diskutera denna motpart börja bygga en identitet. Den gemensam fiendebilden stärker således gruppen (Hylland Eriksen 1995: 427).

Denna akt av att välja ut och distansera sig från en extern agent, i detta fallet phusknollan, leder till skapandet av "otherness". Gruppen har konstruerat en motpart och märker dem som annorlunda och underlägsna. Detta görs genom att prata nedvärderande om individen och implementera motsatta normer i den egna gemenskapen (Leistle 2015: 291). Då skvaller likväl kan vara riktat mot rivaler som medlemmar i den egna gruppen förhåller sig medlemmarna till de outtalade normerna för att själva inte utsättas för negativt skvaller eller att exkluderas från gruppen (Yucel et al 2021: 3f). Individen har en tendens att agera irrationellt i stunder av rädsla för att undvika skada och obehag, de förhåller sig därför till gruppens värderingar. Detta gör gruppen mer etablerad och skiljer de egna medlemmarna från andra (Leistle 2015: 291).

En av mina informanter beskrev situationen så här: "Många tyckte att karaktären var jättekul i efterhand, men då undvek alla henne [phusknollan]. De gick ifrån om hon startade ett samtal, stod och kollade på henne om hon inte var i närheten och rörde sig undan om hon satte sig med dem". Det förklaras hur andra novischer ignorerade dem när de var phusknollor. De undvek att hälsa och lämnade samtal om de anslöt sig. Phusknollorna uppfattade att de inte ville bli sammankopplade med dem. Att tydligt skilja sig från de som anses som annorlunda och underlägsna, blir ett tydligt sätt att bevisa för sin grupp att man delar deras värderingar och mål.

Samma informant visar dock förståelse för varför novischerna betedde sig som de gjorde. Han menar att phusknollan är ett spel man spelar med novischerna utan deras vetskap. Phusknolla är något man väljer att vara, och tillsammans med phøs och faddrar leker man

---

¹³ En motståndare eller fiende; någon som verkar i motsatt riktning eller på motsatt sätt mot något annat (NE)

med de ovetande novischerna. Att novischerna finner något avvikande och distanserar sig från detta, är därför förståeligt. En annan informant definierar phusknollan som ett socialt experiment och säger att: "Man kan tycka vad man vill, men 100 personer deltar i ett experiment utan att veta om det och det kan ses som kontroversiellt, vilket är något som man måste ta på allvar".

Ifall gruppen inte är en naturlig enhet, som Brubaker säger, utan istället konstrueras och formas genom kulturella och sociala processer, blir det lättare att förstå de arbete som krävs för att vara en del av en grupp (Brubaker 2004: 163-167). För att en grupp ska kunna uppleva groupness krävs likvärdiga värderingar, normer och mål. Att acceptera phusknollans beteende kan därför leda till uteslutning eftersom detta inte överensstämmer med gruppens identitet. Om en av gruppens medlemmar inte motsätter sig antagonisten, utan bjuder in denne till gemenskapen, skapas konflikt inom gruppen. Detta på grund av att gruppens överlevnad hänger på en stark gemensam identitet. Då antagonisten inte följer gruppens interna regler hotar denna gemenskapens överlevnad (ibid). Av rädslan att själv bli exkluderad ur gruppen undviker man därför antagonisten, även om detta inte alltid känns moraliskt försvarbart. Gruppen kan på så sätt skapas i relation till vad den inte är (Hylland Eriksen 1995: 427). Gruppmedlemmarna deltar då i en dialektisk process där avvikande beteenden från antagonisten förstärker gruppens uppfattning om vad som är normalt. Samtidigt fortsätter de värderingar som grupperna etablerat att skjuta bort motparten. Detta handlar om hur normer, och avvikelser från normer, påverkar dynamiken mellan grupper eller individer.

En annan aspekt av otherness som diskuterades av mina informanter var hur rollerna byttes när phusknollorna avslöjade sina riktiga identiteter. En av mina informanter beskrev situationen så här: "Folk som frusit ut en med blickar och kroppsspråk, som pratat illa om en, de skäms. Vissa kom till och med och bad om ursäkt för att de skämdes. De insåg väl att helt plötsligt var jag den coola faddern med vänner och kontakter". Denna informant förklarar att dynamiken snabbt förändrades när hon introducerade sig och att individer som tidigare avvisat henne nu ville vara en del av hennes umgänge. Hon påpekar dock att "de inte bad om ursäkt: "för de tänkte att jag blev ledsen, utan för att de hade något själva att vinna på de [...] de bad om ursäkt för sin egen skull".

Detta skapar en intressant dynamik. Det dynamiska skiftet som uppstår när en individ som tidigare marginaliserats plötsligt blir en central figur inom gruppen är av stor betydelse. Detta

eftersom det sätter igång en kedjereaktion av förändringar inom gruppdynamiken. Den individ som betraktats som underordnad och socialt underlägsen inom gruppen, upphöjs nu till en betydande social aktör med en hög hierarkisk rank. De sociala normerna inom gruppen omdefinieras då för att anpassa sig till den nya situationen. Gruppen måste hitta andra sociala aktörer att motsätta sig för att uppehålla sin identitet, samtidigt som de aktivt arbetar för att bjuda in den tidigare marginaliserade aktören. Om inte alla gruppens medlemmar accepterar förändringen kan det skapas sprickor i gruppen.

Trots att det är frivilligt att vara phusknolla samt att man informeras om rollkraven och hur man kan komma att bemötas, är det mycket otroligt att inte bli chockad eller påverkad av behandlingen. Eftersom att man skvallrar om andra i syfte att bygga upp sin egen status på andras bekostnad, samt i viss mån är villig att förstöra andras rykten för att själv bli omtyckt, kan det anses förståeligt att människor känner ilska eller irritation gentemot de som varit villiga att utsätta en för social utsatthet. Då ryktesspridning kan ses som krigföring, någonting man gör mot en fiende, är det en mänsklig reaktion att dra sig undan från situationen.

Man är som fadder tvungen att behandla alla lika och är skyldig att agera med mognad och empati i svåra situationer, även om det kan vara frestande att reagera på ett negativt sätt. Det handlar om att ha förmågan att förlåta, släppa taget om hämndkänslor och istället hantera konflikter på ett konstruktivt sätt. Man förväntas godta ursäkterna, både de som kommer fram och de som bara låtsas som inget hänt. Som Mauss beskriver skapar man på så sätt en relation genom att ta emot ursikten. Som fadder upprätthåller man sedan denna relation genom att ge tillbaka i form av gästfrihet eller information.

När novischperioden är slut har dock den tidigare phusknollan ett eget val att vägra att ge eller underlåta att bjuda in. Även detta kan ses som en krigsförklaring eftersom man avvisar vänskap och umgänge. Phusknollan är då personen som sitter på makten eftersom novischen försökt bjuda in till en vänskapsrelation men phusknollan nekar. Novischen kan då inte återfå makten då de nekas chansen att genge. Phusknollan har då brutit den cykliska processen och en vänskapsrelation skapas inte.

I samband med detta påpekade min informant phusknollans brist på rättigheter, gentemot de skyldigheter de har mot novischerna. Under novischperioden, speciellt introduktionsveckan, är detta delvis sant, phusknollar och faddrar måste i första hand ta hänsyn till novischernas

välmående och sociala utsatthet. Jag anser dock att när phusknollan introduceras som sig själv sitter denne på makten. Min informant förklarade att hon under introduktionsveckan direkt förstod vilka hon inte ville umgås med efter novischperiodens slut. Hon blir då den som bestämmer om en vänskapsrelation kommer att etableras eller inte. Trots att min informant menar att hon inte lämnar novischperioden med några ovänner kanske hon skulle lämnat med fler vänner om hon inte upplevt utanförskapet av att vara phusknollan.

Phusknollan har efter novischperioden rätten att neka vänskap, på samma sätt som vissa nekat dem. Min informant förklarar att hon antagligen ändå inte skulle blivit vän med dem som var elaka mot henne, då hon menar att de var olika henne. Men detta är i slutändan bara en spekulation. En annan informant beskriver hur även han haft en liknande upplevelse. Han menar att det var svårt att introducera sig själv när han visste vilka som behandlat honom illa tidigare. Tiden som phusknolla gav honom perspektiv och insikt i vilka individer från novischperioden han ville omge sig med. Han beskrev att introducera sig och lämna sin karaktär som phusknolla med de perspektiv han fått, som att: "refresha livet".

Trots att mina informanter stundvis blivit dåligt behandlade visar de förståelse för novischerna. En informant menar att de novischer som varit elaka mot henne antagligen själva varit rädda för att bli mobbade eller utfrysas. Den lättaste vägen till gemenskap var då att trycka ner henne för att lyfta sig själva. Att vara den som nekar vänskap är, som tidigare nämnt, ett sätt att ge sig själv makt och kontroll. I stunder av desperation och rädsla tenderar människor att söka efter saker att kontrollera. Akten av att skvallra om någon annan skulle därför även kunna ses som ett sätt att återfå kontroll.

En annan informant berättar att han på avslutningscermonin fått höra kommentarer som: "Det va så jävla skönt när du avslöjade dig så att man slipper gå med den här personen i 5 år". Denna informant blev inte sårad av dessa uttalanden utan menade istället att han hade tänkt likadan, han berättade att: "många pratade om mig och undvek mig, men helt ärligt, jag hade gjort samma sak". I enlighet med phusknollornas rollkrav måste de uppvisa beteenden som avviker från normen, som resultat av detta tenderar de att utföra handlingar och uppvisa personlighetsdrag som de själva hade undvikit. Phusknollan kan därför analysera novischernas beteenden och distansera sig från situationen.

Fortsättningsvis fick jag höra att: "Det jobbiga var inte att bli mobbad, det jobbiga var att försöka förstå hur vi kan bete oss så här mot varandra. Det gjorde mig både arg och ledsen, på något sätt förstår man ännu bättre hur människor fungerar nu". Även om phusknollorna kan analysera situationen, och till viss del även erkänna att de agerar likadant, visar det sig ändå svårt att acceptera. En annan informant berättar: "Det otäcka är att folk viskar rakt framför en, när man ser, hade man varit en riktig person hade man hört det". Skvaller har på så sätt en större påverkan än mina informanter förväntat sig. Trots att phusknollan är en teater, tar denne ändå socialt ansvar och räddar andra från social utsatthet. På bara sekunder formulerar människor sina initiala bedömningar av varandra, baserat på faktorer såsom utseende, klädsel och kroppsspråk. Även om phusknollorna är medvetna om att de kan bli mål för skvaller, hade de inte insett hur snabbt detta sker och till vilken utsträckning människor är villiga att gå för att upprätthålla sina rykten och nå sina sociala mål.

Ytterligare ett exempel på en liknande situation kom upp under gruppintervjun. En informant berättade om sin huvudfadder som spelat karaktären av en "gymbro"¹⁴ som phusknolla. Hon förklarar hur att gymma i sig är ett väldigt vanligt intresse och att hennes fadder egentligen skulle kunnat vara en helt vanlig novisch. Han fick dock utstå hårda kommentarer och mycket avvisande kroppsspråk. Folk suckade högt om han anslöt sig till samtal och undvek hans närhet. Han hörde även kommentarer som "gud vad skönt att han går" när han lämnade ett samtal. Min informant menar att det är på grund av denna behandling som hon aldrig själv skulle kunna vara phusknolla. Hon menar att även om man vet att man spelar en karaktär påverkar ändå skvaller ens psykiska hälsa. Att uteslutas ur gemenskapen, även under en kortare period, ansågs således inte värt den psykiska påfrestningen.

Novischperioden är för många inte bara en period av glädje, det finns även en stor social press att hitta vänner. Många kommer till universitetet utan att tillhöra andra sammanhang. Då människan är en social varelse är det inte fel att anta att novischerna, möjligen i ren desperation, är beredda att såra andra för att få vad de själva önskar. Att skvallra och ta avstånd från individer som andra exkluderar, för att bevisa sina avsikter, kan bidra till att man själv snabbare finner sin gemenskap. Detta ger stöd åt Paines teori om att människan skvallrar av egenintresse eftersom det är enskilda individer som skvallrar för att få sociala förmåner och skydda sig själva mot social utsatthet (Paine 1967: 280f).

---

¹⁴ En "gymbro" syftar på en person som tränar regelbundet med ett starkt gymintresse. Termen används ofta för personer som anammar gymmet som en personlighet (Urban dictionary).

Novischperioden är även en unik fas i studentlivet, som de flesta bara upplever en gång som novisch. Studenterna befinner sig under denna liminala fas utanför sina vanliga sociala roller och strukturer, vilket möjliggör omvandling och utmaning av sociala normer. Novischperioden innebär en fas av förändring som introducerar en till, och förbereder en för, en ny fas i livet som student. Novischerna kan genom denna period ta avstånd från sin tidigare sociala status och förbereda sig för att anta en ny identitet. På grund av den utsatthet novischerna under denna tid kan känna är det förståeligt att de väljer att följa de normer som etablerats av andra individer för att passa in. Detta av rädslan att själv bli exkluderad ur gruppen.

Trots att Paines teori får stöd av det faktum att individen i första hand agerar själviskt har denna handling ytterligare en effekt, och detta är att stärka gruppen. Yucel et al. påvisade i sin studie en korrelation mellan stark gruppsamhörighet och mängden negativt skvaller som sprids i och från en grupp (Yucel et al 2021: 2). Man kan då anta att en osäker relation, där medlemmarna i en grupp konstant arbetar för att för att få behålla sin plats i gemenskapen, genererar mer skvaller. Ser man på utbytet av skvaller som en reciprotisk relation, där vänskapen byggs på grund av ett konstant utbyte, går detta också i linje med Yucel et al.s argument. I en ny grupp, som just etablerats, finns det ingen stark sammanhållning mellan medlemmarna. De är främlingar för varandra och saknar emotionella band. I början är det enda som finns en vilja för vänskap och gemenskap. För att hålla samman gruppen, och skapa en identitet, krävs då en gemensam nämnare. Den lättillgängliga phusknollan blir då gruppens gemensamma punkt.

Skvaller

Mina informanter förklarar att skvaller är en form av informationsutbyte mellan individer, och fungerar som en mekanism för social inkludering och samhörighet. Skvaller karaktäriseras av dess förmåga att väcka intresse och fånga lyssnarnas uppmärksamhet. Detta bidrar till ett selektivt utbyte, endast mellan människor man känner tillit till. Att skvallra liknas vid nyheter om det nuvarande läget i den egna sociala omgivningen. En informant beskrev det såhär: "Skvaller är någonting man kan bonda över. Man letar alltid efter likheter man har med andra, med vissa har man ju nästan inget, och då kan lite skvaller hjälpa en på traven". Skvaller erbjuder en möjlighet till social anpassning och inkludering genom att underlätta interaktion och kommunikation mellan människor som kanske inte har mycket annat gemensamt eller vet något om varandra. Skvallret skapar då en gemensam plattform där de som deltar kan hitta likheter och intressen att dela och diskutera.

Denna informant tog upp ett exempel från sin första arbetsdag på en ny arbetsplats. Han berättade om sin chef som i brist på andra samtalsämnen börjat diskutera en annan kollega. Denna kollega beskrevs av chefen som mycket konstig och min informant beskrev honom som "en riktig phusknolla". Skvallret gjorde att de kunde skratta ihop och börja bygga en relation. Han menar att: "Man letar efter något skumt hos någon annan som man tycker lika om och så bygger man vidare därifrån. På så sätt: kan man enas över något som är lite extremt och bli partners in crime". Denna informant menar dock att skvaller är komplext. Han uttrycker sin aversion mot att skvallra om andra men konstaterar att man måste delta i utbytet för att kunna bygga en relation. Håller man sig utanför skvallrandet missar man en del av det sociala spelet och hamnar utanför gruppen. Användandet av uttalandet "partners in crime" implicerar att skvaller är någonting olagligt eller oetiskt som man gör tillsammans mot någon annan. Min informant avslutade sin berättelse så här: "Om han förtjänade det eller inte, men han var fan konstig, vad skulle jag göra". Skvaller beskrivs således som nödvändigt även om det kan anses som moraliskt fel. För- och nackdelarna vägs således alltid mot varandra.

Skvaller beskrivs även av informanterna som någonting som visar att man hör ihop. De menar att delar man hemligheter kommer man varandra närmare. Det som börjar som ytligt skvaller leder senare till att man delar med sig av personliga upplevelser och berättelser. Man etablerar på så sätt emotionella band som ligger till grund för en fortsatt relation. Skvallret,

som i början bara visar sig som en vilja för vänskap, blir i ett senare stadium ett bevis på tillit och vänskap. I nära vänskapsrelationer anses skvaller därför inte som moraliskt fel utan som ett bevis på vänskap.

Skvaller har dock flera sidor. Att ständigt skvallra anses som ytligt och att skvallra till vem som helst anses som falskt. Man kan därför inte skvallra till vem som helst om vad som helst och förvänta sig att detta ska bidra till ett brett socialt nätverk. Istället kan detta väcka oro bland de olika kretsarna då de fruktar att du kommer bryta deras förtroende. Således utgör skvaller en balansgång. Det krävs att man delar med sig, men endast till utvalda individer och alltid i hemlighet. Att avstå från skvaller för att undvika detta medför risken att uppfattas som instängd eller avskild, detta kan i sin tur leda till exkludering ur gemenskapen. Det finns alltså strikta normer kring skvaller, där varje handling kan tolkas både som rättfärdigad och felaktig. Konsekvenserna av att bryta mot dessa regler kan vara social utfrysning eller konflikt. Skvaller bidrar således både till främjande av enhetlighet och stabilitet inom en grupp, men också till splittring och misstro. Skvaller är således komplext.

Mina informanter menar även att det är falskt att umgås med människor som man egentligen inte tycker om. Att bjuda in en person till gemenskapen av medlidande eller medömkan anses således också som moraliskt fel. Det refereras till som vilseledning eller att lura andra för att uppfylla förväntningar från omgivningen. Detta blir motsägelsefullt då man förväntas behandla andra med respekt och bjuda in, samtidigt som man ska hålla avstånd till folk man inte tycker om för att inte skapa falska förhoppningar.

Skvaller och konflikt

Ytterligare ett tema som lyfts av mina informanter var skvallers korrelation med konflikter. En informant menar att: "man kan använda skvaller för att undvika svåra situationer. Ibland så måste man bara avdramatisera något för sig själv så att man inte är så irriterad". Hon förklarade att samtal med vänner kan få en att se en situation från ett annat perspektiv och på så sätt förstå om man brusat upp över någonting i onödan. Att sätta ord på vad man är irriterad över kan även hjälpa en att arbeta igenom det och på så sätt undvika konflikter. Detta går i linje med Lutz tankar om konflikthantering hos Ifalukfolket. Då individen påminns av omgivningen om samhällets värderingar och uppmuntras att gå vidare från sin ilska för att undvika konflikter (Lutz 1998: 157).

Denna diskussion går även hand i hand med Gluckmans teori. Genom att hantera irritation och konflikt i skymundan kan människor uppehålla en fasad av harmoni (Gluckman 1963: 312). Konflikt har i många fall större sociala konsekvenser än vad individen är villig att uppföra. Konfrontation anses även som obekvämt och energikrävande, människan tenderar därför att undvika detta. Skvaller fungerar på så sätt som ett utlopp för uppbyggd irritation. Att dela med sig av känslor som man hållit inom sig eller ackumulerade tankar ger människor en möjlighet att frigöra sig från en emotionell börda. Att öppna upp sig och dela med sig av känslor skapar även en upplevelse av samhörighet och ömsesidig tillit mellan individer. Detta bidrar till att bygga emotionella band.

Människan tenderar även att undvika konfrontation inom den egna gruppen. Konfrontation kan leda till social isolering eller utfrysning från gruppen. Om en individ väljer att konfrontera en annan medlem kan detta ses som en störningsfaktor eller risk för gruppens överlevnad. Intern konflikt kan även skada gruppens rykte. Man kan därför uteslutas från gemenskapen för att upprätthålla stabiliteten och samhörigheten. På grund av detta uppmuntras man till att hantera irritation inom gruppen i skymundan. En informant sa att: "är det om nära vänner kan jag säga ifrån om något som sägs känns för personligt, men jag hade nog inte sagt ifrån om det var en främling, då känns det bara onödigt". Denna informant menar således att det är värt att skydda nära vänner från social utsatthet, men att han inte känner förpliktelse gentemot främlingar. Istället känns det onödigt att skapa konflikt genom konfrontation.

Det svenska samhället präglas av en kultur där konfrontation ses som någonting negativt som visar på tecken av svaghet och brist på kontroll. Gruppmedlemmar som konstant startar konflikt genom konfrontation kan därför uteslutas för att uppehålla harmoni i gruppen. En informant sa: "man vill ju inte gärna hänga med en PK-polis¹⁵", när han frågades om sin inställning till konfrontation inom gruppen. Han menade i detta uttalande konfrontation som grundades i skvaller om främlingar. Han vill kunna uttrycka sig fritt i sin umgängeskrets, utan att känna sig begränsad av vad som skulle kunna definieras som politiskt korrekt.

---

¹⁵ PK står för "politiskt korrekt" och används i detta citat ironiskt för att beskriva en person som tar överdrivna hänsynstaganden till politiska eller sociala normer för respekt, tolerans och inkludering (Hofling, Cardenas 2018).

Phusknollan är en riktig person

Phusknollan närvarar således vid LTHs novischperiod, inte bara för att starta konversation, utan också för att lindra den sociala bördan av att vara den mest udda personen där. En informant menade att:

Phusknollan är bara en teater av en riktig människa. Vart man än befinner sig kommer det alltid att finnas en person som är konstigast där, som folk pratar om, exkluderar och mobbar. Folk skulle skvallra på samma sätt vare sig personen var fejk eller inte. Det är bara så vi människor är.

Likaså säger en annan informant att: "Människan är messed up", vi kastar andra under bussen för att få det vi vill, fel eller inte, men alla gör det". Med detta menar jag att phusknollan alltid finns bland oss. Alla sammanhang skapar en motpart, någon att prata om. På en novischperiod utan phusknollar kommer skvaller att spridas på samma sätt, bara om en riktig person. På detta sätt sprids även skvaller i alla sammanhang, om alla människor.

Från egna erfarenheter har jag märkt att mindre normbrytande handlingar och beteenden på en novischperiod utan phusknollar, får lika stora sociala konsekvenser som de phusknollar får. Detta eftersom individer och grupper alltid behöver en antagonist för att definiera sig själva. *Vi* kan inte finnas utan *dem*. Fenomenet phusknollan går på så sätt att applicera på alla sociala sammanhang. Enligt Simmels regel bestäms graden av social sammanhållning av yttre tryck (Eriksen 1995: 427). För att uppleva sammanhållning och skapa en gruppidentitet måste gruppen ha en gemensam fiendebild. Grupper kommer därför alltid att skapa sin egen phusknolla, och fortsätta att skvallra.

En insikt som framkom under intervjuerna var hur phusknollans medvetenhet om att tiden som utfrysad och mobbad var begränsad, var en central faktor för förmågan att uthärda perioden. I vardagen, och på en novischperiod utan phusknollar, är det vanliga människor som utsätts. Skillnaden mellan phusknollans upplevelse och en vanlig person är att just att phusknollans tid är temporär. Efter en vecka får de introducera sig själva och hamnar direkt i ett socialt överläge. De återtar sin status som äldre student och fadder inom föreningen, vilket den vanliga människan aldrig får möjlighet till. En individ som betraktas som annorlunda ges

oftast inte chansen att lämna sin nuvarande position och avancera hierarkiskt på samma sätt som en phusknolla. Denna person riskerar istället att bli permanent utsatta och marginaliserad.

Man kan, som samtliga av mina informanter, undra hur människor kan bete sig såhär mot varandra. Utöver skapandet av gruppen och egenintresse beskrivs ytterligare förmåner med skvaller. En informant menar att: "De sjuka är att man känner sig så smickrad av att folk vill säga saker till en, så man vill bara höra mer". Jag menar att smicker kan öka självkänslan och självförtroendet hos en individ, det kan också skapa en känsla av uppskattning och välbefinnande. När människor känner sig värdefulla och uppskattade av andra bidrar detta till att stärka relationer och skapa en positiv atmosfär. Jag menar på så sätt att skvaller gör att människor känner sig bekräftade, uppskattade och glada. Inte bara för att man får ta del av informationen utan även för att det bevisar ens medlemskap i vänskapskretsen. Då skvaller är sammankopplat med tillit blir man smickrad av att folk anförtror sig till en. Man visar även tacksamhet och ömsesidig tillit genom att fortsätta utbytet.

Avslutande diskussion

Sammanfattningsvis har skvaller en betydande inverkan på gruppskapande och gruppsammanhållning. Genom att sprida skvaller visar medlemmar i en grupp att de delar gemensamma värderingar, normer och mål, vilket främjar en känsla av samhörighet och gemenskap. Den initiala utbytet av ytligt skvaller leder till en cyklisk process av informationsutbyte mellan individer. Skvaller fungerar således som en mekanism för både social inkludering och samhörighet, vilket skapar tillit, men används också som medel för exkludering och underminering. Genom skvaller etablerar människor emotionella band som sedan ligger till grund för en fortsatt relation. Under novischperioden fungerar phusknollan därför som ett verktyg för att bygga relationer genom att tillhandahålla gruppen med en antagonist, någon att prata om.

I nya sociala sammanhang, där vi-het ännu inte etablerats, måste gruppen använda sig av oss-het för att skapa en gruppidentitet. Gruppen använder sig därför av otherness för att differentiera den egna gemenskapen från andra. Skapandet av en antagonist bidrar således med ett yttre tryck, som i sin tur hjälper till att definiera gruppen. Genom att definiera sig själva i relation till vad de inte är, deltar gruppmedlemmarna i en dialektisk process där avvikande beteenden från antagonisten förstärker gruppens uppfattning om vad som är normalt. Samtidigt fortsätter de värderingar som grupperna etablerat att skjuta bort motparten. Detta handlar om hur normer, och avvikelser från normer, påverkar dynamiken mellan grupper eller individer. När en individ bryter mot gruppens normer blir de mål för skvaller. Eftersom skvaller likväl kan vara riktat mot rivaler som medlemmar i den egna gruppen förhåller sig medlemmarna till de outtalade normerna för att själva inte utsättas för negativt skvaller eller exkluderas från gruppen. Otherness är således ett resultat av skvaller.

Vidare är individens egenintresse i den sociala gemenskapen så pass djupt grundad att denne är villig att prata illa om andra för att snabbare finna sin egen plats i gemenskap. Individen är på så sätt beredd att förstöra andras rykten och sociala nätverk för att själv bli omtyckt. Att skvallra, eller prata om andra nedvärderande, används även som medel för att bygga upp sin egen status och hierarkiska position. I nya situationer och gemenskaper tenderar individen därför att skvallra mer för att snabbare få en hög social status i den nya gruppen. Detta är en av anledningarna till att stora mängder skvaller sprids under novischperioden. Att skvallra

och ta avstånd från individer som andra exluderar, för att bevisa sina avsikter, kan bidra till att man själv snabbare finner sin gemenskap.

Den teater som phusknollan uppvisar är sålunda en iscensättning av ett verkligt socialt fenomen. Phusknollan ger novischerna ett samtalsämne och bidrar på så sätt till skapandet av gruppen. Trots att phusknollan kan anses problematisk bidrar skvallret kring dem till skapandet av grupper som består även efter novischperioden. Gruppen kan inte finnas utan sin motpart, vi finns således inte utan dem. Phusknollan finns därför alltid bland oss.

Bibliografi

- Allan, E. J., & Madden, M. (2012). The nature and extent of college student hazing. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 24(1), 83–90. DOI: 10.1515/IJAMH.2012.012
- Brubaker Rogers. (2002). *Ethnicity Without groups*. Cambridge university press.
- Crow, R.B., & Macintosh, E.W. (2009). *Conceptualizing a Meaningful Definition of Hazing in Sport*. *European Sport Management Quarterly*.
- Dias, D., & Sá, M. J. (2014). Initiation rituals in university as lever for group cohesion. *Journal of Further and Higher Education*, 38(4),
- Eriksen, T. H. (1995). We and Us: Two Modes of Group Identification. *Journal of Peace Research*, 32(4), 427–436.
- Gluckman, M. (1963). *Gossip and Scandal*. *Current Anthropology*, 4(3), 307-316.
<https://www-journals-uchicago-edu.ludwig.lub.lu.se/doi/pdfplus/10.1086/200378>
- Hofling, M & Cardenas, N. (2018). *Politiskt korrekthet- En kritisk diskursanalys om hur framställningen av begreppet formar den svenska debatten*.
<http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:1218009/FULLTEXT01.pdf>. [Hämtad: 2025-04-18]
- Lafferty, M., & Wakefield, C. (2018). *Hazing and initiation ceremonies in university sport: setting the scene for further research in the United Kingdom*. *The Sport Psychologist*.
- Leistle, B. (2015). *Otherness as a Paradigm in Anthropology*. *Semiotica*, 204, 291–313.
Licensierad och publicerad av De Gruyter Mouton den 27 mars 2015.
<https://doi.org/10.1515/sem-2014-0089> .
- Lunds universitet. (2024). *Lunds universitets historia*.
<https://www.lu.se/om-universitetet/universitetet-i-korthet/lunds-universitets-historia> [Hämtad: 2024-04-24]

Lunds universitet. (2023). *Riktlinjer gällande riskbruk och skadligt bruk vid Lunds universitet*.

<https://www.medarbetarwebben.lu.se/sites/medarbetarwebben.lu.se/files/2024-01/riktlinjer-gallande-riskbruk-och-skadligt-bruk-vid-Lunds-universitet.pdf> [Hämtad: 2024-04-23]

Lunds kommun. (2024). *Student i Lund*. <https://lund.se/student>. [Hämtad: 2024-04-24]

Lunds universitet. (2024). *Universitetet i korthet*.

<https://www.lu.se/om-universitetet/universitetet-i-korthet> [Hämtad: 2024-04-24]

LUTS. (2016). *Mottagningspolicy 2017*. Linköpings universitets

studentkårer. <https://consensus.liu.se/images/pdf/Mottagningspolicy-20171.pdf> [Hämtad: 2024-03-12]

Lutz, C. (1988). *Unnatural Emotions*. The university of Chicago Press.

Malmio, I. (2022). Rituals of (un)changing Masculinity: Cohesion or Diversity? A Study of the Fraternization Traditions of Swedish Cadets' at the Military Academy. *International Journal for Masculinity Studies*.

Mauss, M. (2000). *The gift: The Form and Reason for Exchange in Archaic Societies*, New York: W.W. Norton

Nationalencyklopedin. (u.å). *Antagonist*.

[https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/antagonist-\(2\)](https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/antagonist-(2)) [Hämtad: 2024-05-08]

Nationalencyklopedin. (u.å). *Skvaller*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/skvaller>. [Hämtad: 2024-05-07]

Paine, R. (1967). *What is Gossip About? An Alternative Hypothesis*. *Man*, 2(2), 278-285. Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.

Powell, J, S & Arora-Jonsson, S. (2022). The conundrums of formal and informal meritocracy: dealing with gender segregation in the academy. *High Educ* 83, 969–985.

<https://doi.org/10.1007/s10734-021-00719-2>

Prykologkollen. (u.å). *Reifikation*.

<https://www.psykologguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=reifikation> [Hämtad: 2024-05-14]

Svenska Akademiens ordlista. (2015). *skit|snack*. <https://svenska.se/saol/?id=2714632&pz=5> [Hämtad: 2024-05-13]

Turner, V. (1969). Liminality and Communitas. *The ritual process: Structure and anti-structure*. Chicago: Aldine publishing. pp. 94-113, 125-139. Abridged.

Urban dictionary. (2022). *Gym bro*.

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=gym%20bro> [Hämtad: 2024-05-16]

Uppsala universitet. (2023). Nollningen på 1600-talet. *Nollningen*.

<https://www.uu.se/om-uu/akademiska-traditioner/studenttraditioner/nollning>. [Hämtad: 2024-04-25]

Van Gennep, A. (1961). *The Rites of Passage*. University of Chicago Press

Van Raalte, J. L., Cornelius, A. E., Linder, D. E., & Brewer, B. W. (2007). The Relationship Between Hazing and Team Cohesion. *Journal of Sport Behavior*. 30(4) 491-507.

Yucel, M., Sjobeck, G. R., Glass, R., & Rottman, J. (2021). *Being in the Know: Social Network Analysis of Gossip and Friendship on a College Campus*.